

ΚΕΙΜΕΝΑ: ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΩ & ΓΡΑΦΩ

Στόχοι

Σε αυτή την ενότητα:

- θα διαβάσουμε για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και θα συζητήσουμε τις σχέσεις μας με αυτά
- θα πάρουμε πληροφορίες για την πειθαρχία στα γαλλικά σχολεία, θα σχολιάσουμε το θέμα της πειθαρχίας στα ελληνικά σχολεία και θα συζητήσουμε για τις σχέσεις μαθητών και καθηγητών
- θα μάθουμε πώς διαμορφώνονται οι κοινωνικές τάξεις
- θα μάθουμε φράσεις με το ρήμα λέω και τα συνώνυμά τους
- θα χρησιμοποιήσουμε την παθητική φωνή για να κάνουμε το γραπτό λόγο μας πιο επίσημο
- θα μάθουμε λέξεις και εκφράσεις που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για να δώσουμε πιο επίσημο ύφος στο γραπτό λόγο
- θα μάθουμε να χρησιμοποιούμε επιχειρήματα για να διατυπώνουμε τις διαφορετικές πλευρές του ίδιου θέματος και τα πιθανά αποτελέσματά τους
- θα μάθουμε να αναπτύσσουμε γραπτά τις διαφορετικές πλευρές ενός θέματος και να φτάνουμε σε μια ενδιάμεση λύση ή σε ένα συμπέρασμα.

**ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ
ΣΧΕΣΕΙΣ**

10

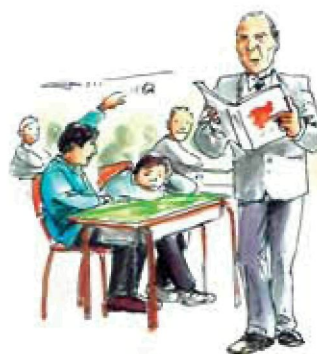
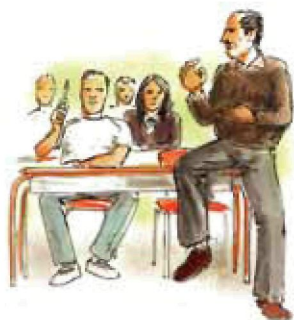

1. Τι βλέπετε στις εικόνες;
 Ξέρετε πώς λέγονται αυτοί οι άνθρωποι;
 Πώς νομίζετε ότι είναι η καθημερινή τους ζωή;
 Ξέρετε άτομα με ειδικές ανάγκες; Πώς είναι οι σχέσεις σας μαζί τους;
 Εκείνοι πώς σας αντιμετωπίζουν;

2. Ποια είναι η σχέση σας με τους καθηγητές σας;
 Νιώθετε άνετα μαζί τους; Πιστεύετε ότι καταλαβαίνουν τα προβλήματά σας;
 Πώς είναι ο «ιδανικός» καθηγητής για σας;

3. Τι εννοούμε όταν λέμε «κοινωνικές τάξεις»;
 Ποιοι παράγοντες από τους παρακάτω νομίζετε ότι καθορίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό την τάξη στην οποία ανήκει ο κάθε άνθρωπος;

ντύσιμο
 τόπος κατοικίας
 επάγγελμα

μόρφωση
 χρήμα
 μουσικές προτιμήσεις

εξωτερική εμφάνιση
 τόπος διακοπών
 προτιμήσεις στο φαγητό

Εσείς πώς αναγνωρίζετε την κοινωνική τάξη στην οποία ανήκει κάποιος;

Όταν μιλάμε για άτομα με ειδικές ανάγκες, τι ακριβώς εννοούμε; Μπορείτε να αναφέρετε διάφορες περιπτώσεις ατόμων με ειδικές ανάγκες;

Διαφορετικοί άνθρωποι

Έχεις ποτέ σκεφτεί πώς θα ήταν η ζωή σου, αν δεν μπορούσες να δεις ή να ακούσεις, αν κυκλοφορούσες με αναπηρικό κοροτσάκι ή αν είχες μεγάλη δυσκολία να μάθεις ανάγνωση ή γραφή; Για πολλούς από μας είναι δύσκολο να μπούμε στη θέση του άλλου, να καταλάβουμε τις εμπειρίες και τα συναισθήματά του. Και είναι ακόμη πιο δύσκολο όταν προσπαθούμε να καταλάβουμε τα παιδιά με ειδικές ανάγκες. Ποια είναι όμως αυτά τα παιδιά;

Σήμερα όλοι γνωρίζουμε πως η εικόνα του τέλειου φυσιολογικού παιδιού είναι ένας μύθος. Κάθε παιδί έχει δυνατότητες και αδυναμίες, ικανότητες και δυσκολίες. Κάθε παιδί μοιάζει με όλα τα άλλα και, συγχρόνως, διαφέρει από αυτά. Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες χρειάζονται ειδική βοήθεια, για να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα του συνηθισμένου σχολείου. Η ειδική αυτή βοήθεια μπορεί να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, ειδικές μεθόδους διδασκαλίας ή ειδικά όργανα και βιβλία. Έτσι, το παιδί που δε βλέπει διδάσκεται, ό,τι και τα άλλα παιδιά, αλλά διαβάζει και γράφει με τη μέθοδο Μπράιγ, ενώ επιπλέον παρακολουθεί μαθήματα για την κίνηση και τον προσανατολισμό. Το παιδί που δεν ακούει μαθαίνει τη νοηματική γλώσσα, ενώ το παιδί με διαταραχές στην ομιλία παρακολουθεί και μαθήματα για να βελτιώσει το λόγο του. Ο μαθητής με κινητική αναπηρία μπορεί να χρειαστεί αναπηρικό κοροτσάκι, διαφορετική αρχιτεκτονική στο χώρο (π.χ. ράμπες) και φυσικοθεραπεία. Το παιδί με νοητική υστέρηση μαθαίνει καλύτερα, όταν το μάθημα γίνεται πιο απλό και αναλύεται σε πολλά και μικρά στάδια.

Πώς δημιουργούνται, άραγε, οι ειδικές ανάγκες; Δυστυχώς δεν είναι πάντα ξεκάθαρες οι αιτίες που προκαλούν μια αναπηρία. Για μερικές αναπηρίες δε γνωρίζουμε τις αιτίες, για άλλες οι αιτίες είναι πολλές και, όταν υπάρχουν και επιπλέον προβλήματα, τότε η κατάσταση είναι δύσκολη. Ορισμένες από τις γνωστές αιτίες είναι: τραυματισμοί στον εγκέφαλο ή στη σπονδυλική στήλη, κακές συνθήκες ανάπτυξης του εμβρύου, χρήση αλκοόλ ή ναρκωτικών στη διάρκεια της εγκυμοσύνης. Μερικές φορές οι αναπηρίες οφείλονται σε σοβαρά αυτοκινητιστικά ατυχήματα. Οι περισσότερες από τις αναπηρίες μπορεί να εμφανιστούν σε οποιοδήποτε άνθρωπο, ανεξάρτητα από την ηλικία, το φύλο, το γένος ή την κοινωνικοοικονομική του κατάσταση. Το 10-15% τουλάχιστον του πληθυσμού μιας χώρας είναι άτομα με ειδικές ανάγκες.

Όσοι από εσάς δε γνωρίζετε κάποιο άτομο με ειδικές ανάγκες, δεν ξέρετε ίσως ότι έχουν πολλές δυνατότητες και χαρίσματα. Μπορεί, επίσης, να νιώθετε άσχημα όταν βλέπετε ένα άτομο που διαφέρει από το συνηθισμένο άνθρωπο στην εμφάνιση ή στη συμπεριφορά. Συχνά νιώθουμε φόβο, αμηχανία και οίκτο απέναντί τους. Για να ξεπεράσουμε όμως τέτοια συναισθήματα, χρειάζεται αλληλοκατανόηση και αλληλοαποδοχή, έτσι ώστε και αυτοί με τη σειρά τους να μη νιώθουν ντροπή, αμηχανία και ανασφάλεια.

Από το πολυθεματικό σχολικό βιβλίο «Βλέπω το σημερινό κόσμο»

1. Ποιος θα μπορούσε να είναι ένας άλλος τίτλος γι' αυτό το κείμενο;

Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες στο σχολείο
Άνθρωποι με ειδικές ανάγκες
Τα προβλήματα των ανθρώπων με ειδικές ανάγκες

2. Ξαναδειίτε τις λέξεις αυτές στο κείμενο και διαλέξτε τη σωστή ερμηνεία.

συναίσθημα:	α) φόβος	β) δυσκολία στην ανάγνωση
άτομο με ειδικές ανάγκες:	α) το παιδί που δυσκολεύεται στα μαθηματικά	β) ο τυφλός άνθρωπος
αδυναμία:	α) δεν μπορώ να αγοράσω τσίχλες, γιατί το περίπτερο είναι κλειστό	β) δεν μπορώ εύκολα να ελέγξω το θυμό μου
διαφέρω:	α) δε μένω στην ίδια πολυκατοικία με τους δύο φίλους μου	β) δεν μπορώ να κινηθώ χωρίς το αναπηρικό καροτσάκι μου
έχει νοητική υστέρηση:	α) είναι 15 χρόνων και μπορεί να καταλάβει ό,τι ένα παιδί 9 χρόνων	β) είναι 15 χρόνων και έμεινε στην ίδια τάξη
χάρισμα:	α) μπορώ και ζωγραφίζω πολύ όμορφα	β) το δώρο που μου έκανε η γιαγιά μου στα γενέθλιά μου
νιώθω αμηχανία:	α) όταν πάω στο περίπτερο και δεν έχει το περιοδικό που θέλω να αγοράσω	β) όταν η δασκάλα μού κάνει παρατήρηση μπροστά σε όλους τους συμμαθητές μου
αλληλοαποδοχή:	α) δέχομαι τον άλλο όπως είναι	β) δέχομαι τον άλλο μόνο αν συμφωνούν και οι φίλοι μου

3. Στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου αναφέρονται κάποιες περιπτώσεις ατόμων με ειδικές ανάγκες. Αριθμήστε τις παρακάτω κατηγορίες ατόμων με ειδικές ανάγκες σύμφωνα με τη σειρά που εμφανίζονται στο κείμενο.

- Κουφοί άνθρωποι
- Άνθρωποι με νοητική υστέρηση
- Τυφλοί άνθρωποι
- Άνθρωποι με κινητική αναπηρία
- Άνθρωποι με προβλήματα στο λόγο

Τώρα αριθμήστε τις παρακάτω λέξεις σύμφωνα με τις κατηγορίες που αφορούν.

- Όραση
- Ομιλία
- Ακοή
- Νους
- Σώμα

4. Στη δεύτερη παράγραφο αναφέρονται κάποιοι τρόποι με τους οποίους αυτά τα άτομα αντιμετωπίζουν την αναπηρία τους. Υπογραμμίστε τους μέσα στο κείμενο και μετά πείτε τους προφορικά.

5. Κάποιος σας ρωτάει: «Γιατί μερικοί άνθρωποι είναι ανάπηροι;». Τι του λέτε; Σε ποια παράγραφο βρίσκεται η απάντηση σε αυτή την ερώτηση; Χρησιμοποιήστε τις παρακάτω ερωτήσεις για να σας βοηθήσουν.

Γνωρίζουμε όλους τους λόγους που οδηγούν στην αναπηρία;

.....

.....

.....

Γράψτε κάποιους λόγους που μπορεί να οδηγήσουν στην αναπηρία

.....

.....

.....

Μπορεί κάποιος άνθρωπος να γίνει ξαφνικά ανάπηρος; Γράψτε κάποιον τρόπο.

.....

.....

.....

.....

6. Με βάση το κείμενο, πώς νιώθουμε συνήθως όταν βρισκόμαστε κοντά σε άτομα με ειδικές ανάγκες; Γιατί;

.....

.....

.....

.....

.....

7. Εσείς γνωρίζετε κάποιο άτομο με ειδικές ανάγκες; Αν ναι, πώς νιώθετε όταν είστε μαζί του; Αν όχι, πώς νιώθετε όταν βλέπετε κάποιο άτομο με ειδικές ανάγκες; Έχετε σκεφτεί πώς θα ήταν αν εσείς ήσασταν στη θέση του;

8. Συχνά, απέναντι σε άτομα με ειδικές ανάγκες νιώθουμε φόβο, οίκτο ή αμηχανία. Η εμπειρία και η έρευνα, όμως, έχουν δείξει ότι ο φόβος, η αμηχανία και ο οίκτος είναι εμπόδια και δε βοηθούν τα άτομα αυτά να νιώθουν καλύτερα. Δε βοηθούν όμως ούτε τις δικές μας σχέσεις με αυτούς. Ας δούμε τώρα γιατί.

Φόβος: Συχνά αποφεύγουμε τους συνανθρώπους μας με ειδικές ανάγκες από φόβο. Αυτή είναι μια συνηθισμένη αντίδραση ενός υγιούς ατόμου που προσπαθεί να προστατέψει τον εαυτό του. Γιατί συμβαίνει αυτό; Ίσως επειδή φοβόμαστε μήπως βρεθούμε στη θέση τους. Ο φόβος όμως μας εμποδίζει να δούμε το συγκεκριμένο άτομο πρώτα ως άνθρωπο κι έπειτα ως άνθρωπο με αναπηρία.

Φόβο αισθάνονται και τα ίδια τα άτομα με ειδικές ανάγκες, μόνο που ο φόβος τους διαφέρει από το δικό μας. Φοβούνται, για παράδειγμα, να εμφανιστούν σε δημόσιους χώρους, γιατί οι άλλοι συχνά αντιδρούν αρνητικά. Ορισμένοι, μάλιστα, έχουν μάθει να βλέπουν τον εαυτό τους όπως τον βλέπουν οι άλλοι, δηλαδή ανήμπορο και εξαρτημένο. Το αποτέλεσμα είναι να εγκαταλείπουν την προσπάθεια για μια ανεξάρτητη ζωή, επειδή φοβούνται πως δε θα καταφέρουν τίποτα από μόνοι τους.

Αμηχανία: Πολλοί άνθρωποι νιώθουν αμηχανία, όταν βρίσκονται για πρώτη φορά με άτομα που έχουν κάποια αναπηρία. Και, βέβαια, ο πιο εύκολος τρόπος για να διώξουμε την αμηχανία μας είναι να φύγουμε μακριά από το άτομο με ειδικές ανάγκες. Μ' αυτό όμως τον τρόπο, διώχνουμε μακριά μας ορισμένους από τους συνανθρώπους μας.

Μπορούμε ν' αντιμετωπίσουμε την αμηχανία όταν έχουμε τη σωστή πληροφόρηση και όταν ερχόμαστε κοντά στα άτομα με ειδικές ανάγκες. Η επαφή και η επικοινωνία οδηγούν στην κατανόηση, στην αποδοχή και τη φιλία.

Οίκτος: Επιπλέον, όταν κάποιος αισθάνεται πως οι άλλοι τον λυπούνται, μπορεί να νιώσει ντροπή για το σώμα, την εμφάνιση ή τη συμπεριφορά του. Μην ξεχνάμε, επίσης, πως ο οίκτος οδηγεί βέβαια στην αγάπη για το συνάνθρωπο, αλλά δε δίνει τις ίδιες ευκαιρίες και δεν προστατεύει τα δικαιώματά τους.

Συμφωνείτε με τη Μαφάλντα και τον μπαμπά της;

Συζητήστε τους κανόνες που ισχύουν στο σχολείο σας για τη συμπεριφορά των δασκάλων και των μαθητών/μαθητριών.

- α. Αν ένας μαθητής/μια μαθήτρια είναι αναιδής,
.....
- β. Όταν ένας μαθητής/μια μαθήτρια δε σταματάει να μιλάει μέσα στην τάξη,
.....
- γ. Αν ο δάσκαλος/η δασκάλα είναι βίαιος απέναντι στα παιδιά,
.....
- δ. Ο διευθυντής/Η διευθύντρια του σχολείου συνήθως τιμωρεί ένα μαθητή/μια μαθήτρια που έκανε κάτι παράνομο με
.....
- ε. Αν ο δάσκαλος/η δασκάλα προσβάλλει έναν μαθητή/μια μαθήτρια,
.....
- στ. Οι μαθητές μπορεί να κάνουν αποχή από τα μαθήματα,
.....

Από την άλλη πλευρά, όμως, έχουν προκληθεί ζητηρές αντιδράσεις στο νέο νόμο. Τα συνδικάτα των δασκάλων καταγγέλλουν ότι είναι παράλογος και ανησυχητικός, ενώ οι μαθητές απειλούν με αποχή από τα μαθήματα, αν η νέα νομοθεσία εφαρμοστεί. Οι μεν δάσκαλοι τονίζουν ότι δεν είναι δυνατόν η φυλακή να βοηθήσει τα παιδιά να αποκτήσουν καλύτερη συμπεριφορά, αντίθετα τα αναγκάζει να γίνονται πιο βίαια. Οι δε μαθητές υποστηρίζουν ότι, αν εφαρμοστεί αυτός ο νόμος, θα φοβούνται βέβαια τους δασκάλους τους, αλλά ούτε θα τους σέβονται ούτε θα τους εμπιστεύονται. Στο πλάι των μαθητών και των δασκάλων βρίσκονται και οι γονείς τους, που δε θα ήθελαν καθόλου να δουν τα παιδιά τους στη φυλακή ή τουλάχιστον στην αίθουσα του δικαστηρίου εξαιτίας ενός «νεανικού» σφάλματος..

Οι νομοθέτες πάλι, προσπαθώντας να ικανοποιήσουν και τις δύο πλευρές, προτείνουν η εφαρμογή αυτού του νόμου να περιοριστεί στους μαθητές λυκείου, οι οποίοι έχουν κατανοήσει τους κανόνες κοινωνικής συμπεριφοράς στο σχολείο και δεν κινδυνεύουν να προσβάλουν κατά λάθος τον καθηγητή τους. Άλλωστε, σε αυτή την ηλικία παρατηρούνται τα περισσότερα περιστατικά αναιδούς συμπεριφοράς.

2η άποψη (αντίθεση): Οι περισσότεροι δάσκαλοι, οι μαθητές και οι γονείς διαφωνούν με το νέο νόμο.

Επιχειρήματα κατά του νόμου:

1. ....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
2. ....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Η λύση που προτείνεται (σύνθεση): Μία ενδιάμεση πρόταση

Ο νόμος .....
.....
.....
.....

Από την ιστοσελίδα www.tokleidi.gr

Το άρθρο θυμίζει τον τρόπο που λύνουμε τα προβλήματά μας κάθε μέρα.

Για παράδειγμα, ίσως μαλώνεις πότε πότε με τους γονείς σου για το τι θα πρέπει να κάνεις το Σάββατο: να πηγαίνεις βόλτα ή να διαβάζεις; Αυτό είναι ένα **πρόβλημα**.

Εσύ θέλεις να πηγαίνεις βόλτα όλη τη μέρα. Αυτό είναι η άποψή σου, είναι μία **θέση**.

Οι γονείς σου θέλουν να διαβάζεις όλη τη μέρα. Αυτό είναι η άποψή τους, είναι αντίθετη από τη δική σου, γι' αυτό τη λέμε **αντίθεση**.

Στο τέλος, συνήθως προσπαθείτε να βρείτε μία λύση που να ευχαριστεί και τους δυο σας: το Σάββατο το πρωί έχεις ελεύθερο χρόνο για να κάνεις ό,τι θέλεις, αλλά το Σάββατο το απόγευμα μένεις στο σπίτι για να διαβάσεις. Αυτό είναι μια ενδιάμεση λύση, γι' αυτό τη λέμε **σύνθεση**.

1. Συμπληρώστε τις προτάσεις σύμφωνα με το κείμενο.

α) Η γαλλική κυβέρνηση προτείνει τη νέα νομοθεσία για να

.....

β) Στη Γαλλία η εγκληματικότητα στους νέους

.....

γ) Σχετικά με τη νέα νομοθεσία κάποιοι δάσκαλοι

.....

κάποιοι άλλοι .....

δ) Ο πρόεδρος της Γαλλίας θεωρεί ότι

.....

ε) Οι μαθητές διαφωνούν με το νέο νόμο, γιατί

.....

στ) Η πρόταση της κυβέρνησης είναι να

.....

Όταν μιλάμε ή γράφουμε για ένα σοβαρό θέμα, χρειάζεται να παρουσιάσουμε όλες τις απόψεις που υπάρχουν. Συχνά, δεν είναι εύκολο να ακολουθήσουμε μόνο τη μία από αυτές και χρειάζεται να τις συνδυάσουμε, να τις συνθέσουμε, για να προτείνουμε μια πιθανή λύση για το πρόβλημα. Όταν γράφουμε, είναι σημαντικό κάθε άποψη να είναι μια ξεχωριστή παράγραφος, ώστε όποιος διαβάζει το κείμενο να το καταλαβαίνει εύκολα.

2. Φανταστείτε πως βρίσκεστε στη γαλλική τηλεόραση και συζητάτε μαζί με δασκάλους/δασκάλες, μαθητές/μαθήτριες, νομοθέτες, γονείς και πολιτικούς για το θέμα του κειμένου. Μοιράστε τους ρόλους στην τάξη και προσπαθήστε να βρείτε μια λύση στο πρόβλημα. Στο τέλος της συζήτησης συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα.

Πρόβλημα: .....

.....

Επιχειρήματα υπέρ του νόμου: .....

.....

.....

Επιχειρήματα κατά του νόμου: .....

.....

.....

Λύσεις που προτείνονται: .....

.....

.....

3. Βρείτε στο κείμενο λέξεις με παρόμοια σημασία.

- α) μιλάνε ή συμπεριφέρονται με αγένεια = ...
- β) να κάνουν λιγότερη = ...
- γ) αταίριαστη = ...
- δ) άποψη του κόσμου = ...
- ε) αντιμετώπιση = ...
- στ) έχει μιλήσει αντίθετα σε/ενάντια σε = ...
- ζ) έντονες/μεγάλες = ...
- η) χωρίς λογική = ...
- θ) γίνει πραγματικότητα = ...
- ι) λάθους = ...
- κ) έχουν καταλάβει = ...
- λ) γεγονότα = ...

4. Οι παρακάτω λέξεις του κειμένου έχουν σχέση με το νόμο. Βρείτε τες στο κείμενο και συμπληρώστε με αυτές τα κενά, για να μάθετε πώς φτιάχνονται και λειτουργούν οι νόμοι. Πρέπει να χρησιμοποιήσετε το σωστό τύπο κάθε λέξης.

νόμος, παράνομος,-η,-ο, δικαστήριο, νομοθεσία, τιμωρώ, νομοθέτης, παράβαση, φυλάκιση, Αρχές

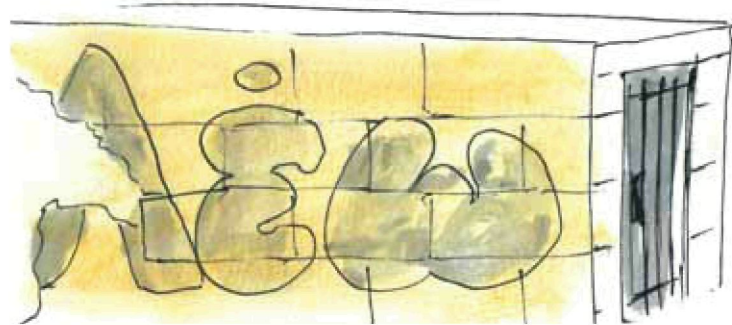
Για να δημιουργηθεί και να εφαρμοστεί ένας νόμος, χρειάζεται να εργαστούν πολλοί άνθρωποι. Πρώτα από όλους, οι .....: είναι αυτοί που σκέφτονται και σχεδιάζουν τη νέα ..... Στη συνέχεια, στέλνουν την πρότασή τους στη Βουλή και οι βουλευτές την ψηφίζουν, δηλαδή λένε αν συμφωνούν ή διαφωνούν με αυτήν. Από τη στιγμή που θα ψηφιστεί ένας νέος ....., οι ..... (δηλαδή η αστυνομία και οι άλλες υπηρεσίες του κράτους) προσπαθούν να τον εφαρμόσουν. Αν ένας άνθρωπος κάνει κάτι ....., τον πιάνουν και τον πηγαίνουν στο ..... Εκεί οι δικαστές συζητάνε πόσο σοβαρό σφάλμα έκανε και αποφασίζουν πώς θα τον ..... Όταν η ..... είναι πολύ σοβαρή, τότε ο παραβάτης τιμωρείται με .....

5. Το «λέω» έχει πολλές ονομασίες. Βρείτε τα ρήματα του κειμένου που χρησιμοποιούνται αντί του «λέω» και εξηγήστε τι ακριβώς σημαίνει το καθένα.

1. λέω «ναι» σε μια ιδέα ενός άλλου ανθρώπου = ...
2. λέω κάτι = ...
3. κατηγορώ = ...
4. λέω κάτι για να φοβίσω κάποιον = ...
5. λέω τη γνώμη μου = ...
6. λέω μια νέα ιδέα = ...

6. Ξαναδιαβάστε την παρακάτω πρόταση του κειμένου. Μπορείτε να βρείτε ποιο είναι το πρόσωπο που ενεργεί;

Οι Γάλλοι μαθητές που προσβάλλουν τους δασκάλους τους θα τιμωρούνται με φυλάκιση.

Ποιος θα τιμωρεί τους Γάλλους μαθητές που προσβάλλουν τους δασκάλους τους;
→ Το δικαστήριο, το κράτος, η γαλλική νομοθεσία.

Στην πρόταση αυτή έχουμε παθητική σύνταξη, δηλαδή το ρήμα είναι σε παθητική φωνή και το υποκείμενο της πρότασης είναι το πρόσωπο ή το αντικείμενο που επηρεάζεται από την ενέργεια κάποιου. Ποιος ακριβώς είναι υπεύθυνος για την ενέργεια που εκφράζει το ρήμα συχνά δεν αναφέρεται μέσα στην πρόταση.

Ξαναδιαβάστε τις προτάσεις του κειμένου και βρείτε ποιος ευθύνεται για τις πράξεις που εκφράζει το ρήμα:

α) Σε πρόσφατη έρευνα αναφέρεται ότι η εγκληματικότητα των νέων έχει αυξηθεί.
Ποιος αναφέρει ότι η εγκληματικότητα έχει αυξηθεί; → .....

β) Μεταξύ των νέων που σπάνια τιμωρούνται έχει αναπτυχθεί μια νέα ιδεολογία.
Ποιος έχει αναπτύξει αυτή την ιδεολογία; → .....

γ) Έχουν προκληθεί ζωνηρές αντιδράσεις στο νέο νόμο.
Ποιος έχει προκαλέσει τις ζωνηρές αντιδράσεις στο νέο νόμο; → .....

δ) Οι μαθητές απειλούν με αποχή από τα μαθήματα, αν η νέα νομοθεσία εφαρμοστεί.
Ποιος θα εφαρμόσει τη νέα νομοθεσία; → .....

ε) Οι νομοθέτες διαβεβαιώνουν ότι η εφαρμογή αυτού του νόμου θα περιοριστεί στους μαθητές λυκείου.
Ποιος θα περιορίσει την εφαρμογή του νόμου στους μαθητές λυκείου; → .....

στ) Σε αυτή την ηλικία παρατηρούνται τα περισσότερα περιστατικά αναιδούς συμπεριφοράς.
Ποιος παρατηρεί τα περιστατικά αναιδούς συμπεριφοράς; → .....

Ήταν δύσκολο να καταλάβεις ποιος έκανε την ενέργεια σε κάθε πρόταση;

Η παθητική σύνταξη είναι ένας τρόπος να κάνουμε το λόγο πιο επίσημο, γι' αυτό και χρησιμοποιείται πολύ συχνά στις εφημερίδες και στην τηλεόραση (ειδικά στις ειδήσεις).

Επίσης, τη χρησιμοποιούμε όταν δε χρειάζεται να πούμε ή δεν ξέρουμε ποιος έκανε την πράξη που αναφέρεται στην πρόταση. Άλλες φορές όμως ξέρουμε, αλλά δε θέλουμε να πούμε ποιος έκανε κάτι και τότε χρησιμοποιούμε πάλι παθητική σύνταξη.

7. Το παρακάτω κείμενο είναι μια συνέντευξη. Μαθητές και μαθήτριες γυμνασίου και λυκείου μιλάνε στο δημοσιογράφο για τη σχέση τους με τους καθηγητές τους, για τα θετικά και τα αρνητικά της.

Έρευνα σε μαθητές: «Μόνο όταν φεύγουμε από 'δω χαιρόμαστε»

Ο Γιάννης, ο Γιώργος και ο Κώστας είναι στη Γ' λυκείου. Ξεκινάνε με παράπονο. «Την έχουνε δει όλοι οι καθηγητές ότι είναι κολέγιο και όλα απαγορεύονται. Τεράστια διαφορά με τα προηγούμενα χρόνια. Παλιότερα ήταν φίλοι μας οι καθηγητές».

Μιλάνε για την καλύτερη καθηγήτριά τους.

- «Συζητάει μαζί μας όποιο πρόβλημα υπάρχει».
- «Εγώ πιστεύω ότι είναι μια βαρεμένη. Εκείνη πρώτη μου λέει “Δε θα κάνουμε μάθημα. Θα κάνουμε χαβαλέ”».
- «Από σένα εξαρτάται αν θα κάνεις μάθημα. Αν θέλαμε, θα κάναμε το καλύτερο μάθημα».

Για τα θέματα που σας ενδιαφέρουν σας έχει μιλήσει κανείς;

- «Για τα ναρκωτικά μια φορά στα τρία χρόνια».
- «Ένας καθηγητής από μόνος του έπαιρνε τα κορίτσια και τουςμίλαγε για το AIDS. Μας πήγαν και εκπαιδευτική εκδρομή σε μαιευτήριο. Κάτι μάθαμε κι από κει».

Και τώρα στο γυμνάσιο. Οι δυσκολίες των παιδιών εδώ είναι πολύ διαφορετικές. Σας αρέσει το σχολείο; «Όχι». Σε τι δε σας αρέσει; «Στα πάντα». Δηλαδή φεύγετε από δω με κατάθλιψη; Με τέτοιες ερωτήσεις την πάτησα και πήρα πληρωμένες απαντήσεις. «Όταν φεύγουμε από εδώ χαιρόμαστε. Γιατί φεύγουμε».

Μιλάνε για τους καθηγητές τους. Έχετε παράπονα;

- «Ορισμένοι είναι ρατσιστές. Να λέει ο μαθητής “Καλά, κυρία, γιατί τα έχετε μεμένα;” και να του απαντάει η καθηγήτρια “Επειδή είσαι ο πιο μαύρος”». Κι εσείς τι κάνατε; «Τίποτα».
- «Κάνουν όλοι οι καθηγητές διακρίσεις. Βρίσκουν έναν μέσα στην τάξη και είναι, λέει, ο πιο ώριμος».
- «Στο δημοτικό ήταν ωραία. Οι δάσκαλοι ήταν σαν γονείς σου. Υπήρχε ενδιαφέρον. Αυτοί εδώ ενδιαφέρονται, αλλά αλλιώς. Μια φορά να λείψεις παίρνουν τηλέφωνο σπίτι σου».
- «Δεν υπάρχει εντελώς βαρετό μάθημα. Αν το κάνει ενδιαφέρον ο καθηγητής, θα μας ενδιαφέρει».
- «Οι καθηγητές μας; Είναι τόσο βαρετοί... Ξέρουν το βιβλίο απ’ έξω, αλλά δεν έχουν αίσθηση ότι έχουν να κάνουν με παιδιά, όχι μεγάλους».
- «Εγώ τα θέλω όλα από έναν καθηγητή. Θέλω να μπει στην τάξη και να μου πει: “Βρήκα αυτό το καλό βιβλίο ή αυτό το σιντί, είδα ένα καλό θεατρικό έργο”. Να είναι μέσα στα πράγματα. Να μου πει: “Τώρα παίζουν οι Άκτιβ Μέμπερ στο τάδε μαγαζί”. Κι αυτό παιδεία είναι. Δεν είναι εύκολο να βρεις τέτοιους».
- «Είχαμε δύο παλιά. Φοβεροί. Συζητούσαμε με τις ώρες, ελεύθερα, ό,τι θέλαμε. Και απαντούσαν σε όλες τις ερωτήσεις. Και στο διάλειμμα το ίδιο. Όχι να κάνουν ότι δε σε βλέπουν, γιατί βαριούνται να σου μιλήσουν, σαν κάτι άλλους! Και στο μάθημά τους, τέλειοι. Τώρα διδάσκουν σε άλλο σχολείο».

Πληροφορίες από το περιοδικό «Μετρό»

α) Συζητήστε στην τάξη και συμπληρώστε τον πίνακα με τις απόψεις των παιδιών και τις δικές σας για τους καθηγητές τους και τους καθηγητές σας.

I. Πράγματα που κάνουν καλύτερη τη σχέση ανάμεσα στους καθηγητές και τους μαθητές.

.....
.....
.....

II. Πράγματα που κάνουν χειρότερη τη σχέση ανάμεσα στους καθηγητές και τους μαθητές.

.....
.....
.....

- Τι μαθαίνουμε για κάποιον, αν ξέρουμε το επάγγελμά του;
- Συνήθως το εισόδημα (δηλαδή τα χρήματα που κερδίζει κανείς) και το κύρος (δηλαδή η θέση του στην ιεραρχία της κοινωνίας) ενός επαγγέλματος είναι ίδια;
Γνωρίζετε επαγγέλματα που φέρνουν χαμηλά εισοδήματα αλλά έχουν μεγάλο κύρος;
Αν ναι, ποια;

Το κείμενο αναφέρεται στην οργάνωση της κοινωνίας σε «στρώματα» και «τάξεις». Διαβάστε το και συζητήστε στην τάξη για τις απόψεις που εκφράζονται στη δεύτερη παράγραφο. Συμφωνείτε;

Ποια θετικά και ποια αρνητικά στοιχεία βρίσκετε στην ανοικτή και ποια στην κλειστή κοινωνία; Πώς πιστεύετε ότι είναι το τέλειο κοινωνικό σύστημα; Γιατί λέμε ότι τα σύγχρονα ανοικτά συστήματα δεν είναι «εντελώς ανοικτά»;

Κοινωνικά συστήματα

Το κοινωνικό σύστημα χωρίζεται σε στρώματα, δηλαδή σε επίπεδα. Τα μέλη μιας κοινωνίας που κατέχουν ίδια περιουσία, εξουσία, μόρφωση και κύρος θεωρούνται ότι ανήκουν στο ίδιο κοινωνικό στρώμα. Για παράδειγμα, στην ελληνική κοινωνία, οι εφοπλιστές και οι βιομήχανοι ανήκουν στα «υψηλότερα», ενώ οι εργάτες και οι αγρότες στα «χαμηλότερα» κοινωνικά στρώματα. Οι άνθρωποι που ανήκουν στο ίδιο κοινωνικό στρώμα και παράλληλα έχουν κοινά συμφέροντα και κοινή ιδεολογία αποτελούν μία κοινωνική τάξη, όπως είναι, π.χ., η τάξη των «κεφαλαιοκρατών», η «εργατική τάξη», η τάξη των μικροεπιχειρηματιών. Η κοινωνική τάξη στην οποία ανήκει ένα άτομο είναι σημαντική, καθώς καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τον τρόπο ζωής, τη συμπεριφορά, τις καταναλωτικές συνήθειές του, καθώς και τις ευκαιρίες που έχει ο ίδιος και τα παιδιά του να σταδιοδρομήσουν στη ζωή τους. Όμως, οι επιδράσεις της κοινωνικής τάξης δεν είναι απόλυτες, αφού και πολλοί άλλοι παράγοντες επηρεάζουν τη ζωή των ανθρώπων. Για παράδειγμα, τα παιδιά των πλουσίων έχουν περισσότερες πιθανότητες να πετύχουν στα πανεπιστήμια, όμως υπάρχουν αρκετές περιπτώσεις παιδιών από πλούσιες οικογένειες που αποτυγχάνουν, καθώς και παιδιών από φτωχές οικογένειες που επιτυγχάνουν και σταδιοδρομούν.

Σε μια δημοκρατική, ελεύθερη και ανοικτή κοινωνία, τα άτομα μπορούν να μετακινηθούν από μια χαμηλότερη κοινωνική τάξη σε μια υψηλότερη κοινωνική τάξη. Μπορούν, δηλαδή, να μετακινηθούν από μια θέση ή από ένα επάγγελμα με λιγότερη περιουσία, χαμηλότερα εισοδήματα, λιγότερες εξουσίες και λιγότερο κύρος σε μια θέση ή επάγγελμα με περισσότερη περιουσία, υψηλότερα εισοδήματα, περισσότερες εξουσίες και μεγαλύτερο κύρος. Δηλαδή, ένας περιπτεράς μπορεί να αποκτήσει αρκετό κεφάλαιο για να ανοίξει ένα ψιλικατζίδικο, αργότερα ένα σουπερμάρκετ και τελικά να γίνει ένας μεγάλος επιχειρηματίας. Καθώς θα μεγαλώνει το κατάστημά του, θα κερδίζει περισσότερα χρήματα, θα μπορεί να έχει και υπαλλήλους να δουλεύουν στο μαγαζί του, θα αποκτήσει καλύτερη κοινωνική θέση. Το ίδιο και ένας οικοδόμος, ο οποίος μπορεί αρχικά να δουλεύει για κάποιον εργολάβο, αργότερα να είναι ανεξάρτητος και τελικά να γίνει κι αυτός εργολάβος.

Αντίθετα, στις κλειστές κοινωνίες, όπως, π.χ., αυτή της κάστας στις Ινδίες, τα μέλη της κοινωνίας ως άτομα δεν είχαν τη δυνατότητα να μετακινηθούν προς τα υψηλότερα κοινωνικά στρώματα. Η θέση τους και το επάγγελμά τους ήταν προκαθορισμένα από τη γέννησή τους και δεν μπορούσαν να τα αλλάξουν, ανεξάρτητα από τις ικανότητες, τις επιθυμίες ή τις προσπάθειές τους. Έτσι, το παιδί του οδοκαθαριστή γινόταν οδοκαθαριστής, το παιδί του βιοτέχνη βιοτέχνης, το παιδί του εμπόρου έμπορος, το παιδί του στρατιωτικού στρατιωτικός. Από την άλλη πλευρά, τα παιδιά της υψηλότερης κάστας (που ήταν οι ιερείς και οι γαιοκτήμονες) διατηρούσαν τη θέση των γονιών τους και ασκούσαν τα επαγγέλματα με υψηλό κύρος. Όσοι επιχειρούσαν να αλλάξουν τη θέση τους τιμωρούνταν.

Οι παραπάνω δύο περιπτώσεις (δηλαδή της «ανοικτής» και της «κλειστής» κοινωνίας) είναι ακραίες, αφού εντελώς ανοικτά ή εντελώς κλειστά κοινωνικά συστήματα δεν υπάρχουν πλέον σε καμιά κοινωνία. Έτσι, οι σύγχρονες κοινωνίες συνδυάζουν στοιχεία της κλειστής και της ανοικτής κοινωνίας. Είναι γεγονός ότι τα παιδιά των βιομηχάνων, των γιατρών και των δικηγόρων έχουν περισσότερες δυνατότητες και ευκαιρίες κοινωνικής ανόδου απ' ό,τι τα παιδιά του εργάτη ή του αγρότη. Υπάρχουν όμως και αρκετές εξαιρέσεις. Έτσι, τα παιδιά των βιομηχάνων μπορεί κάποτε να αποτυγχάνουν, να χάνουν δηλαδή τον πλούτο και την περιουσία τους, ενώ τα παιδιά των εργατών και των αγροτών είναι δυνατόν να ανέρχονται κοινωνικά και να κατακτούν τις ανώτερες θέσεις της κοινωνίας.

Από το «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή», Γ' Γυμνασίου

1. Διαλέξτε έναν τίτλο από τους παρακάτω για κάθε παράγραφο του κειμένου και γράψτε τον αριθμό της παραγράφου στην οποία αντιστοιχεί. Υπάρχουν δύο τίτλοι που περισσεύουν.

- Ποια είναι η δομή της κοινωνίας;
- Τα κλειστά κοινωνικά συστήματα.
- Φτωχές και πλούσιες κοινωνίες.
- Πώς είναι φτιαγμένες οι σύγχρονες κοινωνίες.
- Τα ανοικτά κοινωνικά συστήματα.
- Τα σύγχρονα επαγγέλματα.

Αν ξανακοιτάξετε το κείμενο, θα δείτε ότι έχει γραφτεί με τον τρόπο που σκεφτόμαστε τα διάφορα προβλήματα στην καθημερινή μας ζωή. Για παράδειγμα: Συχνά οι άνθρωποι συζητούν εάν **το εισόδημα που έχει η οικογένεια ενός μαθητή είναι σημαντικό για την επιτυχία του στο σχολείο**. Αυτό είναι το θέμα ή πρόβλημα που χρειάζεται λύση.

Κάποιοι λένε ότι **τα παιδιά των πλούσιων οικογενειών έχουν καλύτερη απόδοση στο σχολείο από τα υπόλοιπα, γιατί μπορούν να κάνουν επιπλέον μαθήματα**. Η άποψή τους λέγεται και θέση.

Άλλοι πιστεύουν ότι **στο σχολείο παίζει ρόλο η εξυπνάδα, η εργατικότητα και η θέληση του παιδιού να διαβάσει και αυτά δεν έχουν σχέση με τα χρήματα**. Η άποψή τους είναι αντίθετη από την προηγούμενη και λέγεται αντίθεση.

Οι έρευνες δείχνουν ότι **όταν μια οικογένεια έχει υψηλό εισόδημα, προσφέρει στα παιδιά της επιπλέον μαθήματα και έτσι τα παιδιά συνήθως (όχι πάντοτε) δε μένουν πίσω στο σχολείο**. Από την άλλη πλευρά, όμως, **οι καλύτεροι μαθητές των σχολείων συχνά προέρχονται και από οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα**. Αυτό είναι μια ενδιαμέση κατάσταση, είναι η σύνθεση.

2. Βρείτε και σημειώστε στο κείμενο ποια παράγραφος αντιστοιχεί:

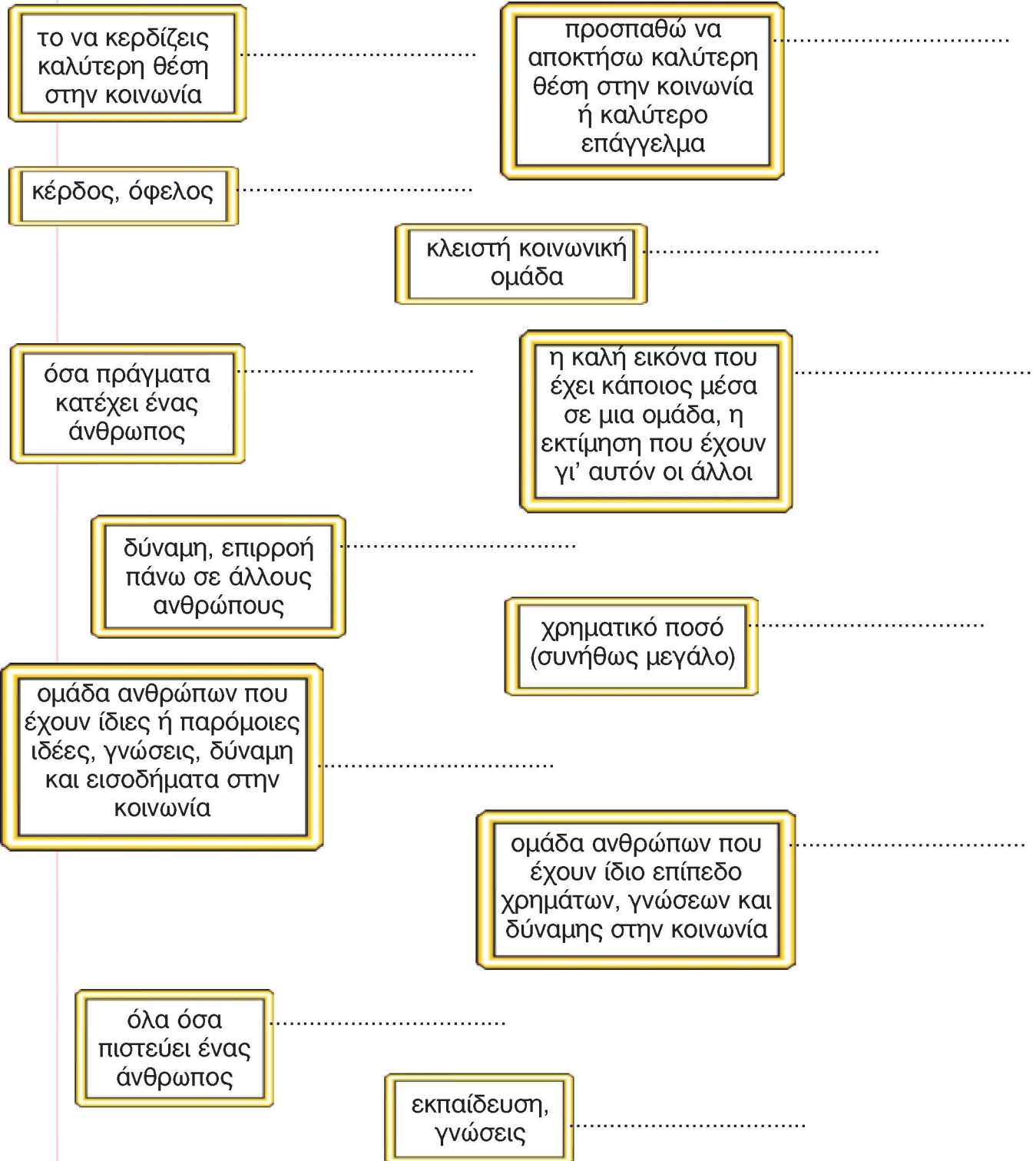
- 1) στο πρόβλημα/θέμα,
- 2) στη θέση,
- 3) στην αντίθεση και στη σύνθεση.

3. Γράψτε καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου δίπλα στο κουτί με τον ορισμό της. (Για να σας βοηθήσουμε, οι λέξεις έχουν υπογραμμιστεί στο κείμενο.)

περιουσία, εξουσία, μόρφωση, κύρος, κοινωνικά στρώματα, συμφέροντα, ιδεολογία, κοινωνική τάξη, σταδιοδρομώ, κεφάλαιο, κάστα, κοινωνική άνοδος

4. Διαλέξτε το σωστό ρήμα σύμφωνα με όσα καταλάβατε και συζητήσατε στην τάξη.

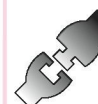
- α) Μια κοινωνία θεωρείται/αναφέρεται/υποτίθεται ανοικτή όταν οι άνθρωποι μπορούν να μετακινηθούν από τη μία κοινωνική τάξη στην άλλη.
- β) Πιστεύεται/Επιτρέπεται/Αποκλείεται ότι οι άνθρωποι που έχουν ίδιο επίπεδο μόρφωσης ανήκουν στο ίδιο κοινωνικό στρώμα.
- γ) Στις ανοικτές κοινωνίες είναι δυνατόν/εννοείται/συμβαίνει τα παιδιά να μην ακολουθούν το επάγγελμα των γονιών τους.
- δ) Στις κλειστές κοινωνίες είναι βέβαιο/πρέπει μπορεί τα άτομα να διατηρούν την κοινωνική θέση των γονιών τους.
- ε) Απαγορεύεται/Πρόκειται/Είναι γεγονός ότι οι σύγχρονες κοινωνίες δεν είναι εντελώς ανοικτές.

5. Χρησιμοποιήστε τις παρακάτω λέξεις του κειμένου για να συμπληρώσετε το κείμενο που ακολουθεί για τις κάστες στην Ινδία.

εισοδήματα, ανεξάρτητοι, καθορίζει, ανέλθουν, απόλυτος, εξαιρέσεις, ακραίο, προκαθορισμένη

Στις Ινδίες υπήρχαν τέσσερις κύριες κάστες (τάξεις) ανθρώπων: οι ιερείς και οι γαιοκτήμονες (βραχμάνοι), οι οποίοι είχαν στα χέρια τους τον περισσότερο πλούτο· οι πολεμιστές και οι αριστοκράτες (ξατρίας), οι οποίοι είχαν επίσης μεγάλα ..... και ζούσαν με ανέσεις· οι έμποροι, οι βιοτέχνες και οι αγρότες (βαισίας), οι οποίοι δεν είχαν μεγάλη περιουσία αλλά ήταν ..... και δούλευαν για τον εαυτό τους και, τέλος, οι υπηρέτες (σούδρας). Επίσης, υπήρχε και μια κατηγορία ανθρώπων εκτός του συστήματος της κάστας, οι «άθικτοι» (χάριτζαν), οι οποίοι έκαναν τις κατώτερες εργασίες (π.χ. οδοκαθαριστές κτλ.). Το σύστημα των καστών στηριζόταν στη θρησκεία και στην ιδέα της μετεμψύχωσης. Πίστευαν, δηλαδή, ότι ο άνθρωπος μετά το θάνατό του ξαναγεννιέται ως ένας άλλος οργανισμός (άνθρωπος, ζώο ή φυτό). Η προηγούμενη ζωή ..... την επόμενη: αν δεν ήταν καλή, το άτομο θα ξαναγεννιόταν ως μια κατώτερη μορφή ζωής.

Έτσι, η μόνη ελπίδα που είχαν τα άτομα στις χαμηλότερες κάστες ήταν να κάνουν καλά τη δουλειά τους και με αυτό τον τρόπο να ξαναγεννηθούν σε μια υψηλότερη κάστα στην επόμενη ζωή τους, δηλαδή να ..... στην κοινωνία. Ο κανόνας ήταν ..... και δεν υπήρχαν ....., ίσχυε για όλα τα όντα στη Γη. Το ..... σύστημα της κάστας καταργήθηκε με νόμο το 1949, μετά την ανεξαρτησία της Ινδίας από την Αγγλία, καθώς οι άνθρωποι δεν πίστευαν πια ότι η ζωή τους είναι ..... πριν ακόμη γεννηθούν.

6. Το χρήμα αποτελεί ένα σημαντικό κομμάτι στη ζωή μας για διάφορους λόγους. Αναπτύξτε τώρα γραπτά το παρακάτω θέμα και διατυπώστε τις απόψεις σας: «Πολλοί ισχυρίζονται ότι τα χρήματα είναι το πιο σημαντικό πράγμα στη ζωή. Πόσο ισχύει αυτό;».

Προσπαθήστε να χρησιμοποιήσετε κάποιες από τις παρακάτω λέξεις ή φράσεις στην ανάπτυξη του θέματος.

Πολύς κόσμος ισχυρίζεται ότι...
Είναι ευρέως γνωστό/αποδεκτό ότι...
Είναι κοινή γνώση ότι...

Αναμφισβήτητα,...
Στην εποχή μας...
Σαφώς...
Στο δυτικό κόσμο...

Από τη μια μεριά,...
Από την άλλη μεριά,...
Παρά το γεγονός ότι...
Η άλλη πλευρά του νομίσματος όμως...

Κατά συνέπεια,...
Ως αποτέλεσμα,...

Ποτέ πριν...
Από την Αρχαιότητα ακόμη,...
Εδώ και αιώνες...
Τις τελευταίες δεκαετίες...

Αρχικά,...
Κατά κύριο λόγο,...
Κατά δεύτερο λόγο,...
Επιπροσθέτως,...
Συνολικά,...

1η Παράγραφος
Γενική τοποθέτηση

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2η Παράγραφος
Θέση α'

Η σημασία του χρήματος για το άτομο:

απαραίτητο μέσο για τη διαβίωσή του
διατροφή/υγεία/εκπαίδευση/ψυχαγωγία.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3η Παράγραφος
Θέση β'

Η σημασία του χρήματος από κοινωνική και πολιτική άποψη:

Μέσο για άσκηση εξουσίας
Κοινωνική αναγνώριση/κύρος

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4η Παράγραφος

Αντίθεση

Τα χρήματα δεν εξασφαλίζουν απαραίτητα την ευτυχία.

Π.χ. οι πλούσιοι αντιμετωπίζουν συχνά σοβαρά προβλήματα στην καθημερινή τους ζωή (π.χ. ανασφάλεια, έλλειψη ικανοποίησης, δυστυχία).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5η Παράγραφος

Σύνθεση

Πώς είναι καλό να αντιμετωπίζεται η απόκτηση χρημάτων από τα άτομα αλλά και από τα διάφορα κράτη;

Ως μοναδικός σκοπός στη ζωή (αυτοσκοπός) ή ως μέσο για ένα καλύτερο επίπεδο ζωής;

Γιατί η μέση οδός (το μέτρο) ίσως είναι πιο αποτελεσματική;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

